

Beantwoorden kennisvragen kennisagenda's paramedische zorg

Onderwerpen: beantwoorden kennisvragen, onderzoek, passende zorg, kennisagenda, diëtetiek, ergotherapie, logopedie, fysiotherapie en oefentherapie.

Let op: u kunt alleen een uitgewerkte subsidieaanvraag indienen als uw eerder ingediende projectidee in deze subsidieronde een positief advies tot uitwerken heeft gekregen. Als u besluit tegen negatief advies in een uitgewerkte subsidieaanvraag in te dienen, dient u dit vooraf te melden bij ZonMw via paramedischezorg@zonmw.nl.

Datum geplaatst: 19 december 2024

Deadline uitgewerkte subsidieaanvraag: 4 maart 2025, 14.00 uur

Inhoud

1.	Samenvatting.....	1
2.	Doel subsidieoproep.....	1
2.1.	Doel programma.....	1
2.2.	Doel subsidieoproep.....	2
3.	Voorwaarden en verplichtingen.....	2
3.1.	Voorwaarden.....	2
3.1.1.	Wie kunnen er aanspraak maken op subsidie.....	3
3.1.2.	Staatssteun voorkomen.....	3
3.1.3.	Samenwerking en bijdrage van derden.....	3
3.1.4.	Welk bedrag kunt u aanvragen.....	4
3.1.5.	Praktische voorwaarden.....	5
3.2.	Verplichtingen.....	6
4.	Beoordeling en prioriteitstelling.....	6
4.1.	Beoordelingsprocedure.....	6
4.2.	Relevantiecriteria.....	7
4.3.	Kwaliteitscriteria.....	8
5.	Indienen.....	10
5.1.	Indiening via Mijn ZonMw.....	10
5.2.	Tips.....	10
5.3.	Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag.....	10
5.4.	Inhoudelijke vragen.....	10
5.5.	Technische vragen.....	10
5.6.	Downloads en links.....	10
Bijlage 1	Staatssteun – Daadwerkelijke Samenwerking.....	11

1. Samenvatting

Wie

De volgende partij(en) kunnen aanspraak maken op (een gedeelte van de) subsidie:

- 1 of meerdere Nederlandse onderzoeksorganisaties (zie [definitie onderzoeksorganisatie](#)) in de zin van het EU-staatssteunrecht. Het gaat bijvoorbeeld om universiteiten, hogescholen en andere Nederlandse onderzoeksorganisaties die ervaring hebben met onderzoek op het gebied van diëtetiek, ergotherapie, logopedie, fysiotherapie en/of oefentherapie.
- 1 of meerdere Nederlandse (para)medische praktijken, zorgorganisaties, zorginstellingen;
- 1 of meerdere (publiek gefinancierde) Nederlandse onderwijsinstellingen.
- Overige partijen die beschikken over relevante expertise zoals patiënten en/of eindgebruikers of hun vertegenwoordigers.

Let op: u kunt alleen een uitgewerkte subsidieaanvraag indienen als uw eerder ingediende projectidee in deze subsidieronde een positief advies tot uitwerken heeft gekregen. Als u besluit tegen negatief advies in een uitgewerkte subsidieaanvraag in te dienen, dient u dit vooraf te melden bij ZonMw via paramedischezorg@zonmw.nl.

Waarvoor

Het doel van deze subsidieoproep is het beantwoorden van kennisvragen uit de geactualiseerde kennisagenda's van de paramedische beroepsgroepen: diëtetiek, ergotherapie, fysiotherapie, logopedie en oefentherapie. Deze resultaten zijn relevant voor onder andere de paramedische beroepsgroepen, patiënten en andere relevante (eerstelijns)zorgverleners. Daarnaast sluit deze subsidieoproep ook aan op het uitgangspunt van transformatie naar passende zorg.

Wat

Het maximaal beschikbare budget van deze subsidieronde bedraagt € 2.800.000,-. In deze subsidieronde is er afzonderlijk per beroepsgroep een maximaal budget gereserveerd. Voor de beroepsgroep fysiotherapie bedraagt het maximaal beschikbare bedrag € 600.000,-. Er is € 550.000,- gereserveerd voor elk van de volgende beroepsgroepen: diëtetiek, ergotherapie, oefentherapie en logopedie. Deze laatste 4 beroepsgroepen hebben voorafgaand aan deze subsidieoproep een deel, € 50.000,-, van het beschikbare budget geïnvesteerd in het actualiseren van hun kennisagenda, wat het verschil verklaart met de beroepsgroep fysiotherapie. De looptijd van een project bedraagt maximaal 48 maanden. Cofinanciering (in cash of in kind) is een pré, maar geen vereiste.

Wanneer

Deadline indienen uitgewerkte subsidieaanvraag	Dinsdag 4 maart 2025, 14.00 uur
Ontvangst commentaar referenten	Dinsdag 8 april 2025
Deadline indienen wederhoor	Dinsdag 22 april 2025, 14.00 uur
Besluit	Juli 2025
Uiterlijke startdatum	December 2025

2. Doel subsidieoproep

2.1. Doel programma

Deze subsidieoproep is onderdeel van het programma Paramedische Zorg 2023-2026. Het doel van het programma is om de inzet van de paramedische zorg te optimaliseren en een bijdrage te leveren aan de verbetering van de kwaliteit van de paramedische zorg en de gezondheid en/of kwaliteit van leven van patiënten en eventueel hun naasten. Dit doel willen we bereiken via 2 programma-onderdelen:

1. Kennisvergroting en onderzoek, waarin onderzoek wordt uitgevoerd gericht op het optimaliseren van de inzet van paramedische zorg, zoals het verder onderbouwen van het paramedisch handelen, het verder verdiepen van bestaande kennis, toepassing van technologie en e-health en onderzoek naar interprofessionele zorgverlening en samenwerking.
2. Kwaliteit en transparantie, waarin ruimte is voor het opzetten en verder ontwikkelen van het kwaliteitsbeleid, de ontwikkeling van kwaliteitsinstrumenten en het verbeteren van de transparantie van zorg om de kwaliteit van zorg en het proces van samen beslissen met de patiënt te verbeteren.

Deze subsidieoproep is onderdeel van programmaonderdeel 1: 'Kennisvergroting en onderzoek'.

2.2. Doel subsidieoproep

Het doel van deze subsidieoproep is het beantwoorden van kennisvragen uit de geactualiseerde kennisagenda's van de paramedische beroepsgroepen: diëtetiek, ergotherapie, fysiotherapie, logopedie en oefentherapie. Met de onderzoeksresultaten wordt nieuwe kennis verkregen die de kennisvragen (deels) beantwoorden. Deze resultaten zijn relevant voor onder andere de paramedische beroepsgroepen, patiënten en andere relevante (eerstelijns)zorgverleners.

Kennisagenda's maken inzichtelijk welke onderzoeksonderwerpen zorgprofessionals, patiënten en andere relevante betrokken partijen belangrijk vinden. Deze agenda's beschrijven per onderwerp welke kennis al beschikbaar is en aan welke kennis er behoefte is. Hiermee vormen de kennisagenda's een leidraad voor wetenschappelijk onderzoek. Voor de uitwerking van de thema's en onderbouwing van de kennishiaten achter de kennisvragen kunnen de kennisagenda's van de betrokken paramedische beroepsgroepen geraadpleegd worden.

Deze subsidieoproep sluit ook aan op het uitgangspunt van transformatie naar passende zorg. In het [Integraal Zorgakkoord \(IZA\)](#), zijn de ambities beschreven om de zorg in de toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar te houden. Om aan deze ambities te voldoen wordt ingezet op passende zorg. Voor de paramedische zorg, welke veelal is gericht op het dagelijks functioneren van de patiënt en vaak dicht bij huis plaatsvindt, zijn er veel kansen om bij te dragen aan de transformatie richting [passende zorg](#). Het betreft zorg die, tegen een redelijke prijs, werkt en waarbij patiënten en zorgverleners samen beslissen én zorg die zo dicht mogelijk bij de patiënt is georganiseerd. Het gaat niet alleen over ziekte, maar ook over gezondheid en zelfredzaamheid.

Kennisvragen per beroepsgroep

Alle betrokken beroepsverenigingen (Nederlandse Vereniging van Diëtisten (NVD), Ergotherapie Nederland (EN), Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie (KNGF), Nederlandse Vereniging voor Logopedie en Foniatrie (NVLF) en de Vereniging van Oefentherapeuten Cesar en Mensendieck (VvOCM)) hebben, in aanloop naar deze subsidieoproep, hun kennisagenda's (recentelijk) geactualiseerd. Op basis hiervan hebben een aantal beroepsgroepen kennisvragen geprioriteerd. Hieronder is in een bijlage per beroepsgroep aangegeven op welke kennisvragen uit de kennisagenda's onderzoeksvoorstellen kunnen worden ingediend binnen deze subsidieoproep. Ook zijn er per beroepsgroep specifieke voorwaarden opgenomen, waar u rekening mee moet houden bij het indienen van de uitgewerkte aanvraag. **Let op:** lees per beroepsgroep de toelichtende bijlage:

- [Toelichting en voorwaarden 'Kennisvragen uit de Kennisagenda diëtetiek'](#)
- [Toelichting en voorwaarden 'Kennisvragen uit de Kennisagenda ergotherapie'](#)
- [Toelichting en voorwaarden 'Kennisvragen uit de Kennisagenda logopedie'](#)
- [Toelichting en voorwaarden 'Kennisvragen uit de Kennisagenda fysiotherapie'](#)
- [Toelichting en voorwaarden 'Kennisvragen uit de Kennisagenda oefentherapie'](#)

3. Voorwaarden en verplichtingen

Bij het aanvragen van subsidie bij ZonMw zijn er rechten, voorwaarden en verplichtingen om rekening mee te houden. Deze volgen uit de [Algemene wet bestuursrecht \(Awb\)](#). Titel 4.2 van de Awb bevat specifieke bepalingen die van toepassing zijn op subsidies van ZonMw. Daarnaast zijn de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#) van toepassing.

3.1. Voorwaarden

Uw uitgewerkte subsidieaanvraag moet aan onderstaande voorwaarden voldoen om in behandeling te kunnen worden genomen.

- De uitgewerkte subsidieaanvraag is een onderzoeksvoorstel dat zich richt op het beantwoorden van een geprioriteerde kennisvraag uit een kennisagenda van 1 van de betrokken beroepsgroepen.
- De uitgewerkte subsidieaanvraag houdt rekening met de specifieke randvoorwaarden van de betrokken beroepsgroep.
- Binnen het project wordt gewerkt aan capaciteitsopbouw van onderzoekers op het gebied van de desbetreffende beroepsgroep. Dit wordt gedaan door bijvoorbeeld de aanstelling van een promovendus of een senior onderzoeker/postdoc.

- Het project dient minimaal 2 peer reviewed artikelen op te leveren en minstens 1 vakpublicatie die gericht is op de Nederlandse professionals van de desbetreffende beroepsgroep.
- U kunt alleen een uitgewerkte subsidieaanvraag indienen als uw eerder ingediende projectidee in deze subsidieronde een positief advies tot uitwerken heeft gekregen. Overweegt u ondanks een negatief advies toch een uitgewerkte subsidieaanvraag in te dienen? Dan verzoeken wij u hierover contact op te nemen via paramedischezorg@zonmw.nl.

3.1.1. Wie kunnen er aanspraak maken op subsidie

De volgende partij(en) kunnen aanspraak maken op (een gedeelte van de) subsidie:

- 1 of meerdere Nederlandse onderzoeksorganisaties (zie [definitie onderzoeksorganisatie](#)) in de zin van het EU-staatssteunrecht. Het gaat bijvoorbeeld om universiteiten, hogescholen en andere Nederlandse onderzoeksorganisaties die ervaring hebben met onderzoek op het gebied van diëtetiek, ergotherapie, logopedie, fysiotherapie en/of oefentherapie.
- 1 of meerdere Nederlandse (para)medische praktijken, zorgorganisaties, zorginstellingen.
- 1 of meerdere (publiek gefinancierde) Nederlandse onderwijsinstellingen.
- Overige partijen die beschikken over relevante expertise zoals patiënten en/of eindgebruikers of hun vertegenwoordigers.

Let op:

- Bij de subsidieaanvraag moet minimaal 1 hogeschool betrokken zijn die verbonden is met de desbetreffende paramedische opleiding: diëtetiek, ergotherapie, logopedie, fysiotherapie en/of oefentherapie.
- Binnen het project wordt gewerkt aan capaciteitsopbouw van onderzoekers op het gebied van de desbetreffende beroepsgroep. Dit wordt gedaan door bijvoorbeeld de aanstelling van een promovendus of een senior onderzoeker/postdoc.

3.1.2. Staatssteun voorkomen

ZonMw verstrekt geen subsidie als dit leidt of kan leiden tot het verlenen van onrechtmatige staatssteun¹. Voor deze subsidieronde geldt daarom de staatssteunmaatregel Daadwerkelijke samenwerking.

Daadwerkelijke samenwerking

Wanneer ondernemingen² en onderzoeksorganisaties samenwerken aan het project, bestaat het risico dat de subsidie als ongeoorloofde staatssteun wordt beschouwd. Volgens paragraaf 2.2.2 Kaderregeling O&O³ is er geen sprake van (ongeoorloofde) staatssteun als de samenwerkende partijen aan bepaalde voorwaarden voldoen. Wanneer zij aan die voorwaarden voldoen, is sprake van 'daadwerkelijke samenwerking'. Zie voor de voorwaarden en toelichting [Bijlage 1 – Staatssteun – Daadwerkelijke Samenwerking](#). Om aan de voorwaarden van daadwerkelijke samenwerking te kunnen voldoen, kunnen de projectactiviteiten alleen starten nadat een samenwerkingsovereenkomst geaccepteerd is door ZonMw en ondertekend is door alle betrokken samenwerkingspartijen. De projectactiviteiten mogen dus niet eerder starten. Meer informatie over staatssteun vindt u op de ZonMw-webpagina [Vrijstellingverordeningen staatssteun](#).

3.1.3. Samenwerking en bijdrage van derden

ZonMw stimuleert samenwerking tussen en deelname van partijen. Daarbij geldt dat geen subsidie wordt verstrekt als afspraken leiden of kunnen leiden tot het verlenen van onrechtmatige staatssteun of als daardoor niet aan de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#) of voorwaarden van de subsidieoproep kan worden voldaan.

Samenwerking met relevante partijen is vereist (zie kwaliteitscriterium projectgroep). Uit de subsidieaanvraag en begroting moet duidelijk naar voren komen:

- Met welke partijen samengewerkt wordt. Beschrijf per partij op welke manier deze actief bijdraagt aan het project; dit zijn in elk geval partijen die op de begroting voorkomen als een partij die aanspraak wenst te maken op een deel van de subsidie. Ook partijen die voor eigen rekening en risico actief bijdragen maken onderdeel uit van de samenwerking.

¹ Artikel 107 VWEU.

² Een onderneming in de zin van het EU staatssteunrecht betreft elke eenheid die een economische activiteit uitvoert, ongeacht rechtsvorm of wijze van financiering.

³ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XC0627\(01\)&rid=7](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XC0627(01)&rid=7).

- Met welke partij(en) een sponsorovereenkomst zal worden aangegaan en wat de in-natura of geldelijke bijdrage is.
- Welke partijen worden ingehuurd of indien dit nog niet bekend is, voor welke activiteiten wordt voorzien dat dit door derden zal worden uitgevoerd en de daarvoor te maken kosten (inclusief btw). Zie voor meer informatie en de voorwaarden voor inhuur/opdracht de [ZonMw-webpagina Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#).

Samenwerking en sponsoring moeten definitief geregeld zijn bij het indienen van de uitgewerkte subsidieaanvraag.

Letter of Commitment

Omdat ZonMw zeker wil weten dat samenwerkende partijen/sponsors van een project zich juridisch hebben verplicht tot de toegezegde bijdrage, is een Letter of Commitment per samenwerkende partij/sponsor bij het indienen van de uitgewerkte subsidieaanvraag verplicht. Gebruik hiervoor het voorbeeld op de [ZonMw-webpagina Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#).

Samenwerkings- en sponsorovereenkomst

Op de [ZonMw-webpagina Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#) vindt u meer informatie over de verschillende vormen van samenwerken en bijdragen (sponsoring/opdracht) met voorbeeldovereenkomsten als hulpmiddel bij het opstellen van de betreffende overeenkomst en de voorwaarden waaraan de overeenkomst moet voldoen in de daarbij horende uitleg. De op deze webpagina en in de uitleg genoemde voorwaarden maken integraal onderdeel uit van deze subsidieoproep. Indien ZonMw concept samenwerkings- en/of sponsorovereenkomst(en) opvraagt, verleent zij de subsidie op voorwaarde dat de overeenkomst(en) door haar geaccepteerd wordt/worden.

3.1.4. Welk bedrag kunt u aanvragen

Het maximaal beschikbare budget van deze subsidieronde bedraagt € 2.800.000,-. In deze subsidieronde is er afzonderlijk per beroepsgroep een maximaal budget gereserveerd. Voor de beroepsgroep fysiotherapie bedraagt het maximaal beschikbare bedrag € 600.000,-. Er is € 550.000,- gereserveerd voor elk van de volgende beroepsgroepen: diëtetiek, ergotherapie, oefentherapie en logopedie. Deze laatste 4 beroepsgroepen hebben voorafgaand aan deze subsidieoproep een deel, € 50.000,-, van het beschikbare budget geïnvesteerd in het actualiseren van hun kennisagenda, wat het verschil verklaart met het budget van de beroepsgroep fysiotherapie. De looptijd van een project bedraagt maximaal 48 maanden. Cofinanciering (in cash of in kind) is een pré, maar geen vereiste.

Diëtetiek

Voor deze subsidieronde is € 550.000,- beschikbaar. Het maximale aan te vragen bedrag per subsidieaanvraag is € 275.000,-. Dit betekent dat er minimaal 2 aanvragen gehonoreerd kunnen worden.

Ergotherapie

Voor deze subsidieronde is € 550.000,- beschikbaar. Het maximale aan te vragen bedrag per subsidieaanvraag is € 275.000,-. Dit betekent dat er minimaal 2 aanvragen gehonoreerd kunnen worden.

Logopedie

Voor deze subsidieronde is € 550.000,- beschikbaar. Het maximale aan te vragen bedrag per subsidieaanvraag is € 275.000,-. Dit betekent dat er minimaal 2 aanvragen gehonoreerd kunnen worden.

Oefentherapie

Voor deze subsidieronde is € 550.000,- beschikbaar. Het maximale aan te vragen bedrag per subsidieaanvraag is € 275.000,-. Dit betekent dat er minimaal 2 aanvragen gehonoreerd kunnen worden.

Fysiotherapie

Voor deze subsidieronde is € 600.000,- beschikbaar. Het maximale aan te vragen bedrag per subsidieaanvraag is € 300.000,-. Dit betekent dat er minimaal 2 aanvragen gehonoreerd kunnen worden.

Algemeen

- Accountantskosten tot een maximum van € 3.500,- mogen bij projecten van € 125.000,- of meer opgenomen worden in de begroting. Door de wijziging van de Algemene subsidiebepalingen ZonMw per 1 april 2022 moet er na afronding van een project van € 125.000,- of meer naast de financiële eindverantwoording ook een controleverklaring van een accountant aangeleverd worden. Universiteiten en universitair medische centra mogen accountantskosten niet opnemen in de begroting. Met deze instellingen zijn aparte afspraken gemaakt over de vereiste accountantsverklaring. Neem hiervoor contact op met uw financiële afdeling.
- Indien u volgens de volledig gouden Open Access route publiceert, mag u kosten voor Open Access publicaties opnemen in de projectbegroting. Dit kan tot een maximumbedrag van € 5.000,- . In de begroting neemt u 'Open Access' als aparte budgetregel op. Zie voor meer informatie over Open Access hoofdstuk 3.1 en de ZonMw-webpagina [Open Access](#).

3.1.5. Praktische voorwaarden

- De uitgewerkte subsidieaanvraag schrijft u net als het projectidee in het **Engels of Nederlands**. Indien u uw subsidieaanvraag in het Engels schrijft, dan dient u naast de Engelse samenvatting ook verplicht een Nederlandse samenvatting toe te voegen in het veld 'Samenvatting'.
- Het bedrag van de uiteindelijke subsidieaanvraag mag niet meer dan 15% boven het bedrag van het projectidee uitkomen.
- Bij de subsidieaanvraag moeten 2 verplichte bijlagen (in 2 aparte en genummerde pdf's) en zo nodig een derde optionele bijlage toegevoegd worden. Steunbrieven van patiëntenorganisaties worden geaccepteerd. Andere bijlagen worden niet meegenomen bij de beoordeling van uw subsidieaanvraag.

Bijlage 1 (in 1 pdf): begroting en bewijs cofinanciering

- De begroting moet worden opgesteld en gespecificeerd voor het hele project. Indien er sprake is van cofinanciering dan dient dit opgenomen te worden in de begroting.
- Begroting in het juiste begrotingsformat ([Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#)).
- De personele kosten in de begroting moeten gespecificeerd worden, zodat de activiteiten die gerelateerd zijn aan het aantal opgevoerde fte transparant zijn.
- Specificeer in de begroting alle posten onder 'Materieel, Apparatuur, Verbruiksgoederen' en 'Implementatiekosten'.
- Voor de METC verklaring kan € 2.000,- worden begroot, een hoger bedrag vereist een gespecificeerde toelichting.
- Indien er sprake is van cofinanciering dient er een bewijs van cofinanciering (Letter of Commitment) aangeleverd te worden inclusief ondertekening door alle co-financiers.
- Het moet duidelijk zijn voor welke posten op de begroting de cofinanciering wordt ingezet.

Bijlage 2: Participatiematrix

- Geef aan welke rol patiënten/eindgebruikers vervullen binnen welke fase van het onderzoek. Vul hiervoor de [participatiematrix](#) in en voeg deze als bijlage toe bij uitgewerkte aanvraag. Meer informatie over de participatiematrix vindt u op de website van het [Participatiekompas](#).

Optionele bijlage 3 (in 1 pdf): patiëntinclusie en deelnemende centra

- Voeg in het geval uw studie een prospectieve klinische trial/cohort studie betreft, een flow-diagram toe. Zie [bijlage flow-diagram](#). U kunt het flow-diagram aanpassen naar uw onderzoeksdesign.
- Handtekeningen van alle deelnemende praktijken/centra, inclusief aantal te includeren patiënten per maand. Zie bijlage [formulier intentieverklaringen](#).
- Indien van toepassing een patiëntinformatiebrief.

Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag

Direct na het digitaal indienen van de uitgewerkte subsidieaanvraag wordt u gewezen op het formulier 'Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag'. De ondertekende verklaring kan toegevoegd worden aan de aanvraag in Mijn ZonMw of per mail gestuurd worden naar ZonMw, ter attentie van Marleen Jonker, paramedischezorg@zonmw.nl. De verklaring moet uiterlijk 1 week na indiening binnen zijn.

3.2. Verplichtingen

Verplichtingen zijn van toepassing wanneer u een subsidie krijgt toegekend. Hiervoor volgt ZonMw de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#). Daarnaast zijn ook de volgende verplichtingen van toepassing:

- **Open Access**
Alle publicaties die voortkomen uit (wetenschappelijk) onderzoek dat geheel of gedeeltelijk door ZonMw gefinancierd is, moeten Open Access beschikbaar gesteld worden (conform ZonMw Open Access beleid). ZonMw accepteert verschillende Open Access routes. Naast artikelen, moedigt ZonMw ook aan om andere type (wetenschappelijke) publicaties Open Access beschikbaar te stellen (zoals *monographs*, boeken, *conference proceedings* en *grey literature*), maar ook onderzoeksdata en kennisproducten van praktijkgericht onderzoek (zoals modellen, protocollen, prototypen, digitale tools, demonstraties). Voor meer informatie over het ZonMw Open Access beleid, de volledige voorwaarden en mogelijkheden, verwijzen we u naar [onze website](#).
- **Voorwaarden voor valorisatie**
ZonMw streeft naar brede toegankelijkheid van door haar gesubsidieerde projecten, daarom dienen de [tien principes voor Maatschappelijk Verantwoord Licentiëren](#) (MVL) te worden toegepast bij licentiëring van resultaten. Beschrijf indien van toepassing hoe aanspraak op intellectueel eigendom is geregeld met samenwerkende partijen en eventueel derden. Geef ook aan hoe deze partijen de tien principes zullen naleven.

4. Beoordeling en prioriteitstelling

4.1. Beoordelingsprocedure

De beoordelingsprocedure in de fase van de uitgewerkte subsidieaanvraag bestaat uit een schriftelijke beoordeling van de kwaliteit van de subsidieaanvraag door referenten, de mogelijkheid tot schriftelijk wederhoor en een eindbeoordeling door de programmacommissie. De programmacommissie beoordeelt de relevantie, kwaliteit en begroting van alle subsidieaanvragen.

Voor de procedures voor de beoordeling van subsidieaanvragen verwijzen we u naar de infographic [‘in 10 stappen subsidie aanvragen’](#) en naar de [procedurebrochure aanvragers](#).

4.1 Beoordelingsprocedure Prioriteitstelling

Subsidieaanvragen worden zowel op relevantie voor het programma als op wetenschappelijke kwaliteit beoordeeld. Externe referenten beoordelen de kwaliteit. De programmacommissie geeft een eindoordeel over de relevantie en kwaliteit. De programmacommissie prioriteert de subsidieaanvragen met behulp van de volgende matrix. In de matrix weegt relevantie zwaarder dan kwaliteit. Een aanvraag dient minimaal van voldoende kwaliteit en minimaal relevant te zijn om in aanmerking te komen voor honorering.

Kwaliteit/ Relevantie	Zeer goed	Goed	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Zeer relevant	1	2	3	Afwijzen	Afwijzen
Relevant	4	5	6	Afwijzen	Afwijzen
Laag relevant	Afwijzen	Afwijzen	Afwijzen	Afwijzen	Afwijzen

Bij gelijk scorende voorstellen op relevantie en kwaliteit in bovenstaande matrix vindt verdere prioritering plaats indien er meer relevante voorstellen van tenminste voldoende kwaliteit ontvangen zijn dan er budget beschikbaar is.

De prioritering vindt plaats op basis van de criteria uit de subsidieoproep, waarbij allereerst onderscheid wordt in de subsidieaanvragen per beroepsgroep. Er wordt per paramedische beroepsgroep gekeken naar de relevantiecriteria, te beginnen bij het criterium toegevoegde waarde, gevolgd door participatie van patiënten en/of eindgebruikers en toepassing in de praktijk. Indien op basis van deze relevantiecriteria geen onderscheid gemaakt kan worden, dan wordt verder geprioriteerd op kwaliteitscriteria waarbij eerst wordt gekeken naar het criterium haalbaarheid.

4.2. Relevantiecriteria

Toegevoegde waarde

Uw onderzoek levert ontbrekende of verdiepende kennis op die de kennisvragen (deels) beantwoorden en die bruikbaar is voor de dagelijkse praktijk en/of beleid van de Nederlandse paramedische zorg. Laat in uw uitgewerkte subsidieaanvraag zien:

- Welke geprioriteerde kennisvraag u uit welke kennisagenda wilt beantwoorden via uw onderzoeksvoorstel.
- Dat het onderzoek geen duplicaat is van reeds lopende onderzoeken. Onderbouw dat uw onderzoek aantoonbaar nieuwe, relevante kennis en inzichten oplevert ten opzichte van bestaande kennis.
- Hoe het beantwoorden van de kennisvraag bijdraagt aan het oplossen van knelpunten ten behoeve van de transformatie naar passende zorg. Onderbouw dat uw onderzoek rekening houdt met de 4 principes van passende zorg:
 1. Zorg die werkt tegen een redelijke prijs.
 2. Zorg die, waar mogelijk, dicht bij de patiënt georganiseerd is.
 3. Zorg waarbij patiënten en zorgverleners samen beslissen.
 4. Ziekte, maar ook gezondheid en de aandacht voor wat iemand wel kan.
- Dat het beantwoorden van de kennisvraag een hoge maatschappelijke meerwaarde heeft vanuit het patiëntenperspectief, zoals hoge prioriteit vanuit patiënten, hoge prevalentie en hoge ziektelast.
- Dat het beantwoorden van de kennisvraag bijdraagt aan de verbetering van de (brede benadering van) gezondheid/kwaliteit van leven en de verbetering van kwaliteit van zorg. Eventueel draagt het beantwoorden van de kennisvraag bij aan de andere aspecten van de Quadrupel Aim (verhoging van het werkplezier en/of de beheersing van kosten).
- Dat de kennisvraag vanuit een interprofessioneel perspectief wordt beantwoord, zodat ook andere (paramedische) zorgprofessionals baat kunnen hebben bij de resultaten. In essentie is het onderzoek gericht op het beantwoorden van de kennisvraag zoals geformuleerd in de kennisagenda.
- Of en zo ja, in welke professionele kwaliteitsstandaarden en richtlijnen/protocollen en zo mogelijk pakketbeheer de nieuwe kennis/onderzoekresultaten opgenomen kunnen worden.

Participatie van patiënten en/of eindgebruikers

ZonMw hecht veel waarde aan patiëntenparticipatie en wil het patiëntenperspectief terugzien in uw subsidieaanvraag en onderzoek.

- Beschrijf hoe de onderzoeksopzet voorziet in het betrekken van patiënten/eindgebruikers. Met 'betrekken' wordt bedoeld het raadplegen, advies inwinnen, samenwerken en/of laten (mee)beslissen van patiënten bij de projecten. Betrek bij elke fase van het onderzoek (vanaf het schrijven van het onderzoeksvoorstel, tijdens de uitvoering van het project en bij interpretatie en de implementatie van de onderzoeksresultaten).
 - Geef aan welke rol patiënten/eindgebruikers vervullen binnen welke fase van het onderzoek. Vul hiervoor de [participatiematrix](#) in en voeg deze als bijlage toe bij de uitgewerkte subsidieaanvraag. Meer informatie over de participatiematrix vindt u op de website van het [Participatiekompas](#).
 - Neem minimaal één patiënt/eindgebruiker op in de projectgroep. Beschrijf het profiel van deze betrokken patiënt in de uitgewerkte subsidieaanvraag.
 - Betrek eindgebruikers en/of een patiëntenorganisatie tenminste 6 weken voor de deadline van de indiening bij uw uitgewerkte subsidieaanvraag.
- Houd in de begroting van het project rekening met de financiële vergoeding voor het onderdeel participatie van patiënten.

Kijk voor verdere informatie over het betrekken van patiënten in onderzoek op het [Participatiekompas](#) en de [informatiebrochure](#) van Patiëntenfederatie Nederland.

Toepassing in de praktijk

Geef in de uitgewerkte subsidieaanvraag aan hoe de resultaten van het onderzoek kunnen worden toegepast in de praktijk. Geef aan:

- Dat u alle relevante stakeholders en expertise bij uw project heeft betrokken om te bereiken dat uw onderzoeksresultaten daadwerkelijk worden gebruikt in de praktijk. Omschrijf wie dit zijn en concreet hoe en op welke wijze u met hen samenwerkt. Het gaat om:

- onderzoekers met expertise op het gebied van 1) de desbetreffende paramedische beroepsgroep en 2) methodologie en/of epidemiologie
- een onderzoeker met expertise op het gebied van economische evaluaties als uw subsidieaanvraag gericht is op het beantwoorden van een kosteneffectiviteitsvraag
- een patiënt en/of eindgebruiker
- een paramedicus (fysiotherapeut, oefentherapeut, ergotherapeut, logopedist) en indien relevant zorgverleners uit aanpalende beroepsgroepen (zoals verpleegkundigen en verzorgenden, (huis)artsen, medisch specialisten)
- andere relevante partijen, denk aan de desbetreffende beroepsvereniging, implementatiedeskundige en een zorgverzekeraar et cetera
- Op welke manier de verwachte onderzoeksresultaten van het project toepasbaar zijn in de praktijk. U beschrijft hoe deze resultaten het paramedische werkveld ten goede komen.
- Welke producten uw project oplevert. Uw project dient minimaal 2 peer reviewed artikelen op te leveren en minstens 1 vakpublicatie die gericht is op de Nederlandse professionals van de desbetreffende beroepsgroep.
- Welke activiteiten u onderneemt om de onderzoeksresultaten te verspreiden en te implementeren en welke andere partijen of organisaties u daarbij betreft.
- Dat uw project impact zal hebben. Geef aan hoe de nieuwe kennis en kunde zal worden gebruikt in de praktijk, beleid, onderwijs en/of verder onderzoek. Op onze website leggen we uit wat impact is, hoe we werken aan het realiseren en aantonen ervan en wat we van projectleiders verwachten. Meer informatie vindt u op [de ZonMw-webpagina Implementatie](#).
- In een zo vroeg mogelijk stadium van de subsidieaanvraag moet worden nagedacht over de kennisoverdracht van de in uw project ontwikkelde kennis. Beschrijf in de uitgewerkte subsidieaanvraag hoe de kennisoverdracht wordt vormgegeven.
- Bij de uitgewerkte subsidieaanvraag dient een [implementatieplan](#) ingediend te worden om de daadwerkelijke implementatie van de onderzoeksresultaten te borgen. Het is belangrijk om (een) beroepsvereniging en/of indien relevant een medisch wetenschappelijke vereniging(en) bij dit implementatieplan te betrekken.
- Reserveer 5% van uw projectbudget voor verspreiding en implementatie. Concretiseer dit in uw begroting.

Algemene ZonMw-relevantiecriteria

- **Diversiteit**
Beschrijf hoe er aandacht wordt besteed aan [diversiteit](#) en differentiatie van de doelgroep naar kenmerken zoals [seks en gender](#), leeftijd, sociaaleconomische situatie, opleidingsniveau, migratie- en culturele achtergrond en seksuele diversiteit, waar relevant voor de thematiek van het project.
- **Toegang tot data**
ZonMw stimuleert optimaal gebruik van data. Beschrijf in uw uitgewerkte aanvraag hoe u gebruik maakt van bestaande databestanden en/of onderbouw de noodzaak van nieuwe dataverzameling. Geef ook aan hoe u van plan bent toekomstige data/resultaten FAIR te delen. Houd bij de planning en begroting van uw project rekening met de kansen en vereisten met betrekking tot [FAIR data en datamanagement](#). Indien u geen data verzamelt, vermeld dit dan in uw subsidieaanvraag.
- Bij honorering van uw project vragen we een uitgewerkt datamanagementplan. Meer informatie hierover vindt u via [Alles over FAIR-datamanagement bij ZonMw](#).

4.3. Kwaliteitscriteria

Probleemstelling en onderzoeksvraag

- Onderbouw de huidige situatie (probleemstelling) en hoe het project bijdraagt aan verbetering van de zorg voor patiënten/eindgebruikers.
- Formuleer helder de onderzoeksvraag van het project ten opzichte van de geprioriteerde kennisvraag uit de kennisagenda.
- De onderzoeksvraag en hypothese dienen eenduidig geformuleerd te zijn. Denk ook hierbij aan:
 - definiëring van alle relevante begrippen
 - een helder, meetbaar en concreet geformuleerde onderzoeksvraag en
 - formuleer de hypothese met de te onderzoeken variabelen, onderzoeksgroep en de te verwachten uitkomst

Plan van aanpak

- Beschrijf het gekozen onderzoeksdesign, de methoden en analyses, inclusief de theoretische en/of empirische onderbouwing.
 - Populatie/doelgroep: beschrijf de doelgroep/populatie patiënten met in-/exclusiecriteria.
 - Paramedische zorg/interventie: licht toe welke paramedische zorg wordt onderzocht en hoe deze wordt toegepast (inclusief de organisatie rondom patiënt). Licht indien van toepassing toe in welke professionele kwaliteitsstandaard en/of richtlijn deze zorg staat beschreven. En beschrijf wat het beschikbare bewijs is over de effectiviteit bijvoorbeeld via een inventarisatie van de beschikbare literatuur. Indien u kiest voor een vergelijkend onderzoek, licht dan eveneens toe wat de standaard en/of meest gebruikelijke interventie in Nederland is.
 - Uitkomst: onderbouw de primaire en secundaire uitkomstvariabelen. Indien mogelijk kiest u voor een zo objectief mogelijk te meten primaire uitkomstvariabele. De uitkomstvariabelen dienen minimaal gericht te zijn op het functioneren van de patiënt en de gezondheid/ kwaliteit van leven.
 - Follow-up tijd: onderbouw indien van toepassing de follow-up tijd en licht toe op welke momenten in tijd de primaire en secundaire uitkomstvariabelen in de studie worden gemeten.
 - Onderzoeksmethode, design(s): uit een goede onderbouwing moet blijken dat een passende onderzoeksmethode gekozen is, dat wil zeggen dat de keuze van het onderzoeksdesign aansluit bij de vraagstelling. Daarom geeft u een duidelijke beschrijving van het type design waarvoor u kiest. Het design is onder andere afhankelijk van de te onderzoeken paramedische zorg, de doelgroep en de context. De methode is zodanig grondig beschreven, dat zowel een inhoudelijke beoordeling van de methode mogelijk is als dat de haalbaarheid in de praktijk inzichtelijk is gemaakt. Als er een sample size berekening wordt gebruikt, dan is deze bij voorkeur onderbouwd door een inventarisatie van literatuur en indien beschikbaar eigen vooronderzoek of een (systematische)review.
 - Economische evaluatie: indien uw onderzoek zich richt op het beantwoorden van een kosteneffectiviteitsvraag, verwijzen we u door naar de [Richtlijn voor het uitvoeren van economische evaluaties in de gezondheidszorg \(versie 2024\)](#) van Zorginstituut Nederland. Onderbouw uw design aan de hand van het raamwerk van de economische evaluatie (zie hoofdstuk 2). Betrek hiervoor tijdig een expert op het gebied van economische evaluaties in uw projectgroep.

Haalbaarheid

ZonMw wil de geïnvesteerde middelen optimaal laten renderen. Om die reden dient u te overtuigen dat uw project haalbaar is (qua beschikbare expertise, inclusie van patiënten, menskracht, faciliteiten en middelen) binnen de opgegeven looptijd en budget. De maximale looptijd van een project bedraagt 48 maanden. NB: een langere inclusieperiode wordt niet gezien als een goede onderbouwing voor een langere looptijd indien de inclusie ook bereikt kan worden door het betrekken van meer paramedische centra. Meer informatie hierover vindt u in de publicatie [Succesvol includeren](#). Samenwerkingsafspraken zijn helder beschreven en worden vastgelegd.

Projectgroep

- De volgende partijen maken minimaal deel uit van de projectgroep:
 - onderzoekers met expertise op het gebied van 1) de desbetreffende paramedische beroepsgroep en 2) methodologie en/of epidemiologie
 - een onderzoeker met expertise op economische evaluaties als uw onderzoek zich richt op et beantwoorden van een kosteneffectiviteitsvraag
 - een patiënt en/of eindgebruiker
 - een paramedicus (fysiotherapeut, oefentherapeut, ergotherapeut, logopedist of diëtist) en indien relevant zorgverleners uit aanpalende beroepsgroepen (verpleegkundigen en verzorgende, (huis)artsen en medisch specialisten)
- Bij de subsidieaanvraag moet minimaal 1 hogeschool betrokken zijn die verbonden is met de desbetreffende paramedische opleiding: diëtetiek, ergotherapie, logopedie, fysiotherapie en/of oefentherapie.
- Binnen het project dient te worden gewerkt aan capaciteitsopbouw van onderzoekers op het gebied van de desbetreffende beroepsgroep. Dit wordt gedaan door bijvoorbeeld de aanstelling van een promovendus of een senior onderzoeker/postdoc.
- Beschrijf hoe de samenstelling van de projectgroep bijdraagt aan de kwaliteit van uw onderzoek of project.

Meer informatie over deze criteria vindt u in de [procedurebrochure](#).

5. Indienen

5.1. Indiening via Mijn ZonMw

Uitgewerkte subsidieaanvragen kunnen uitsluitend door de hoofdaanvrager ingediend worden via het online indiensysteem van ZonMw ([Mijn ZonMw](#)). Sluitingsdatum voor het indienen van een uitgewerkte aanvraag is 4 maart 2025, om 14.00 uur.

Het gehele tijdspad voor deze subsidieronde kunt u [hier](#) zien.

5.2. Tips

- ZonMw is overgestapt naar een ander online indiensysteem. Als u nog niet eerder met Mijn ZonMw heeft gewerkt moet u zich eerst registreren als 'Nieuwe gebruiker'.
- Zie voor meer informatie de [Handleiding Mijn ZonMw](#).

Wij raden u aan om, voordat u uw subsidieaanvraag digitaal indient, een Word-versie van uw subsidieaanvraag te printen (via Mijn ZonMw) en na te lopen op onregelmatigheden. Vooral als u uw subsidieaanvraag eerst in Word heeft opgesteld en vervolgens naar Mijn ZonMw heeft gekopieerd, kan het voorkomen dat sommige tekens (zoals aanhalingstekens) niet goed worden omgezet. U kunt dit in Mijn ZonMw zelf corrigeren.

5.3. Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag

De '[Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag](#)' moet ondertekend worden door de bestuurlijk verantwoordelijke en de hoofdaanvrager. De ondertekende verklaring kan toegevoegd worden aan de aanvraag in Mijn ZonMw of per mail gestuurd worden naar ZonMw, ter attentie van Marleen Jonker, paramedischezorg@zonmw.nl. De verklaring moet uiterlijk 1 week na indiening binnen zijn.

5.4. Inhoudelijke vragen

Neem voor inhoudelijke vragen contact op met: Marleen Jonker (programmamanager), Louise van Muijlwijk-Emons (programmasecretaris) of Ane Wijnands-Sletten (programmasecretaris) via paramedischezorg@zonmw.nl of 070 349 54 63.

5.5. Technische vragen

Neem voor technische vragen over het gebruik van het online indiensysteem van ZonMw contact op met de servicedesk: maandag t/m vrijdag van 8.00 tot 17.00 uur, 070 349 51 76, servicedesk@zonmw.nl. Vermeld in uw e-mail uw telefoonnummer, zodat wij indien nodig contact met u kunnen opnemen.

5.6. Downloads en links

Op de ZonMw-website leest u meer over:

- de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#)
- ['in 10 stappen subsidie aanvragen'](#)
- [Wat dien ik in](#)
- [Voorwaarden en Verplichtingen](#)
- [Beoordeling van subsidieaanvragen](#)
- [Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#)
- [Vrijstelling staatssteun](#)
- [FAIR datamanagement](#)
- [Open Access](#)
- [Implementatie en impact](#)
- [Handleiding Mijn ZonMw](#)
- [Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag](#)
- [Programma Paramedische Zorg 2023-2026](#)

Bijlage 1 Staatssteun – Daadwerkelijke Samenwerking

Daadwerkelijke samenwerking moet tot uiting komen in een vastgelegde inhoudelijke betrokkenheid bij de samenwerking. Deelnemers dienen daadwerkelijk deel te nemen aan de samenwerking door invloed te hebben op het ontwerp en de uitvoer van de samenwerking, de financiële risico's te delen, op afstand van elkaar te staan (onafhankelijkheid) en actief bij te dragen aan het management van de samenwerking. Contractonderzoek en het verrichten van onderzoeksdiensten – en uitbesteding – kwalificeren naar hun aard niet als daadwerkelijke samenwerking.

Daadwerkelijke samenwerkingsvereisten [paragraaf 2.2.2 Kaderregeling O&O&I](#):

1. Het betreft een samenwerking tussen
 - a. ten minste 2 onafhankelijke partijen
 - b. waarvan ten minste één partij die voldoet aan de definitie van onderzoeksorganisatie⁴ en één partij die kwalificeert als onderneming, die
 - c. op basis van een in het projectvoorstel beschreven taakverdeling (project governance) een gemeenschappelijke doelstelling nastreven en
 - d. samen de omvang van het samenwerkingsproject bepalen en bijdragen aan de tenuitvoerlegging ervan en
 - e. de daaraan verbonden financiële, technologische, wetenschappelijke en andere risico's delen en
 - f. duidelijke omschrijving van de activiteiten per projectpartij in werkpakketten en een bijbehorende duidelijke begroting, waarin duidelijk wordt welk deel van de subsidie op welk deel van de activiteiten en werkpakketten betrekking heeft, en
 - g. de projectresultaten delen, en
 - h. waarbij de activiteiten vallen binnen de primaire activiteiten van een onderzoeksorganisatie, zijnde:
 - i. opleiding
 - ii. onafhankelijk onderzoek of ontwikkeling
2. Een of meer partijen kunnen de volledige kosten van het project dragen (mede middels verkrijging van subsidie) en zodoende de andere partijen bevrijden van de aan het project verbonden financiële risico's.
3. De beoogde activiteiten vallen binnen de categorieën fundamenteel, industrieel onderzoek en/of experimentele ontwikkeling.⁵
4. De hierboven genoemde onderdelen moeten voor aanvang van het project zijn vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst die aan bovenstaande voorwaarden voldoet.
5. Hiervan uitgesloten zijn definitieve overeenkomsten over de marktwaarde van de ontstane intellectuele-eigendomsrechten en de waarde van bijdragen aan het project.
6. Contractonderzoek en het verrichten van onderzoeksdiensten worden niet geacht vormen van samenwerking te zijn.

Voorwaarden subsidieaanvraag

In uw subsidieaanvraag dienen de volgende aspecten duidelijk omschreven te worden. Geef duidelijk aan welke partijen deelnemen in de daadwerkelijke samenwerking en welke partijen in dit verband voor haar activiteiten subsidie aanvragen.

Omschrijf per samenwerkende partij:

- of dit een onderzoeksorganisatie of onderneming (niet-onderzoeksorganisatie) betreft
- welke rollen en taken de partij heeft binnen de samenwerking
- welke activiteiten door partij zullen worden uitgevoerd
- welk deel van de subsidie beoogd is voor welke partij (begroting)

EN

- op welke manier de (hoofd-)activiteit voldoet aan de criteria van fundamenteel of industrieel onderzoek of experimentele ontwikkeling.
- in een verklaring dat partijen financieel en juridisch onafhankelijk van elkaar zijn

⁴ Par. 1.3 onder ee) [Kaderregeling O&O&I](#).

⁵ Par. 1.3 onder jj), m) en q) [Kaderregeling O&O&I](#).

Voorwaarden samenwerkingsovereenkomst

Om aan de voorwaarden van daadwerkelijke samenwerking te kunnen voldoen, kunnen de projectactiviteiten alleen dan starten nadat de samenwerkingsovereenkomst geaccepteerd is door ZonMw en ondertekend is door alle betrokken samenwerkingspartijen.

Op de ZonMw website kunt u meer informatie vinden over de voorwaarden en een voorbeeld overeenkomst vinden. U wordt dringend geadviseerd gebruik te maken van het voorbeeld, dit is opgesteld in lijn met de vereisten voor daadwerkelijke samenwerking. Zie voor meer informatie en voorwaarden de [ZonMw-website](#).

In de samenwerkingsovereenkomst moet onder andere een bepaling inzake intellectuele eigendomsrechten opgenomen worden. Deze bepaling regelt dat:

- De resultaten van de samenwerking die geen intellectuele eigendomsrechten opleveren breed verspreid worden.
- De uit het samenwerkingsproject ontstane intellectuele-eigendomsrechten aan de verschillende samenwerkende partijen worden toegekend op een wijze die een passende afspiegeling is van de werkzaamheden. Het uitgangspunt daarbij is 'uitvinder is eigenaar'.
- De onderzoeksorganisatie(s) een vergoeding ontvangt bij overdracht of licensering van haar (gedeelde-) intellectuele-eigendomsrechten aan de onderneming(en) die gelijkwaardig is aan de marktprijs. Bepaling van een marktconforme prijs kan niet op voorhand worden vastgesteld en dient op arm's length-voorwaarden plaats te vinden.

U moet tijdig een definitieve maar nog niet ondertekende versie van de samenwerkingsovereenkomst aanleveren die voldoet aan genoemde voorwaarden voor beoordeling door ZonMw.

Uitvoering project

Het gehele project moet worden uitgevoerd met inachtneming van de vereisten voor daadwerkelijke samenwerking. Als niet of niet langer (deels) aan die vereisten wordt voldaan, bestaat het risico op verstrekking van onrechtmatige staatssteun aan betrokken ondernemingen en zal (dat deel van) de subsidie niet verstrekt of ingetrokken kunnen worden.

Let op dat het niet mogelijk is om na de ondertekende samenwerkingsovereenkomst nieuwe organisatie(s) toe te (laten) voegen.